

การควบคุมกิจการประกันภัยในประเทศไทยตามพระราชบัญญัติประกันภัย

กิจการประกันภัยได้เริ่มมีในประเทศไทยมาประมาณ 40 ปี การควบคุมแรกที่ได้มีกฎหมายบัญญัติไว้ในมาตรา 1014 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 ฉบับแรกว่า "ห้ามมิให้ตั้งห้างหุ้นส่วนบริษัทเพื่อทำการประกันภัย เว้นแต่จะได้รับพระราชทานบรมราชานุญาตพิเศษ" กฎหมายนี้ได้ประกาศใช้เมื่อ พ.ศ. 2467 ซึ่งเป็นเพียงการห้ามมิให้ตั้งห้างหุ้นส่วนบริษัทเพื่อทำการรับประกันภัยขึ้นตามใจชอบเท่านั้น ต่อมาได้มีผู้นิยมการประกันภัยกันมากขึ้น และการประกันภัยมีผลเกี่ยวเนื่องถึงความปลอดภัยของประชาชน ผู้ซึ่งมอบความไว้วางใจให้แก่บริษัทรับประกันภัย ดังนั้นจึงได้มีกฎหมายออกใช้บังคับ เรียกว่า "พระราชบัญญัติควบคุมกิจการค้าอันกระทบถึงความปลอดภัยของประชาชน พ.ศ. 2471" พ.ร.บ. นี้ได้กำหนดว่า การประกอบกิจการประกัน เป็นการค้าที่ต้องขออนุญาตจากรัฐบาลก่อน และจะกระทำได้โดยมีเงื่อนไขบางอย่าง เช่น ต้องวางหลักทรัพย์เป็นประกันไว้กับรัฐบาล และมีเงินกองทุนค้ำประกัน เป็นต้น การควบคุมกิจการประกันภัยจึงได้เริ่มมีขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. 2471 เป็นต้นมา โดยมีพระราชบัญญัติกำหนดให้กระทรวงเศรษฐการเป็นผู้ดำเนินการควบคุม ต่อมาในปี 2492 ได้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขและปรับปรุงเงื่อนไขที่ได้กำหนดไว้แต่เดิมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และในปี 2492 กระทรวงเศรษฐการได้กำหนดเงื่อนไขที่ได้ควบคุมกิจการประกันภัยขึ้นใหม่ โดยยกเลิกเงื่อนไขเดิมทั้งหมด ซึ่งเงื่อนไขนี้ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมอีกในปี พ.ศ. 2494

เนื่องจากการควบคุมกิจการประกันภัยในประเทศไทย ยังมีวิธีการควบคุมไม่รัดกุมพอ รัฐบาลจึงได้พยายามร่างกฎหมาย เพื่อควบคุมกิจการประกันภัยขึ้นใหม่ และได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2510 และพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2510 โดยแบ่งหลักการควบคุมออกเป็น 2 ฉบับ และให้เริ่มใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 15 เมษายน 2511 หลักการควบคุมของพระราชบัญญัติทั้ง 2 ฉบับนี้ มีลักษณะคล้ายคลึงกัน จะแตกต่างกันก็เฉพาะ

ในส่วนที่เป็นสาระสำคัญเท่านั้น ซึ่งจะไล่กล่าวถึงหลักการควบคุมที่สำคัญ ๆ ต่อไป คือ

1. ควบคุมวิธีการจัดตั้งบริษัทและการให้บริการของบริษัทประกันภัย

1.1 การจัดตั้งบริษัทเพื่อประกอบธุรกิจประกันภัย

การประกอบธุรกิจประกันภัยในประเทศไทย จะต้องปฏิบัติตามหลักการเหล่านี้คือ¹

ก. จะต้องกระทำในรูปของบริษัทจำกัด ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ข. ต้องได้รับใบอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการ ตามพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2510 และพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2510

ค. จะต้องวางหลักทรัพย์ไว้กับนายทะเบียนจำนวนหนึ่ง เพื่อให้ความคุ้มครองแก่เอาประกัน และต้องมีเงินกองทุนตามประเภทของกิจการที่จะขอรับใบอนุญาตตามจำนวนที่กฎหมายกำหนดไว้

การวางหลักทรัพย์

พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย มาตรา 13 " บริษัทต้องมีหลักทรัพย์ของบริษัทวางไว้กับนายทะเบียนเป็นหลักทรัพย์ประกันมีมูลค่า ดังต่อไปนี้คือ

- (1) หนึ่งล้านบาท สำหรับการประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยทางทะเล และการขนส่ง
- (2) หนึ่งล้านสองแสนห้าหมื่นบาท สำหรับการประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยประเภทใด ประเภทหนึ่ง หรือหลายประเภท โดยไม่รวมการประกอบธุรกิจประกันวินาศภัย ตาม (1)

¹พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2510 มาตรา 6 และพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2510 มาตรา 7, ราชกิจจานุเบกษาฉบับพิเศษ เล่มที่ 84 ตอนที่ 32 วันที่ 14 เมษายน พุทธศักราช 2510

(3) หนึ่งล้านห้าแสนบาท สำหรับการประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยประเภทใดประเภทหนึ่ง หรือหลายประเภท โดยรวมทั้งการประกอบธุรกิจประกันวินาศภัย (1) ด้วย" พระราชบัญญัติประกันชีวิต มาตรา 14 "บริษัทต้องมีหลักทรัพย์ของบริษัทวางไว้กับนายทะเบียนหลักทรัพย์ประกันมีมูลค่า สองล้านบาท "

หลักทรัพย์ของบริษัทที่ตองวางไว้กับนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย ม. 13 และพระราชบัญญัติประกันชีวิต ม. 14 จะเป็นเงินสด พันธบัตรรัฐบาลไทย หรือทรัพย์สินอย่างอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษาก็ได้

ในกรณีที่หลักทรัพย์ประกันของบริษัทใดมีมูลค่าลดลงกว่าที่กำหนดไว้ดังกล่าวข้างต้น นายทะเบียนมีสิทธิที่จะสั่งให้บริษัทนั้น นำหลักทรัพย์มาเพิ่มเติมจนครบจำนวนที่กำหนดภายใน 30 วัน นับแต่วันได้รับคำสั่ง²

เงินกองทุน

คำว่า " เงินกองทุน " หมายความว่า 1.) ทุนที่ชำระแล้ว 2.) ทุนสำรองซึ่งรวมทั้งเงินสำรองอื่นที่ได้จัดสรรจากกำไรสุทธิ และ 3.) กำไรสุทธิคงเหลือหลังจากจัดสรรแล้ว³

²พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2510 มาตรา 14 และพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2510 มาตรา 15

³พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2510 มาตรา 4 วรรค 4 และพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2510 มาตรา 5 วรรค 3

พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย มาตรา 19 บัญญัติว่า " บริษัทต้องสำรองไว้ซึ่งเงินกองทุนตามประเภทของการประกอบธุรกิจประกันวินาศภัย ดังต่อไปนี้

(1) ไม่น้อยกว่าสองล้านห้าแสนบาท สำหรับการประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยทางทะเลและการขนส่ง

(2) ไม่น้อยกว่าสามล้านบาท สำหรับการประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยประเภทใดประเภทหนึ่ง หรือหลายประเภทโดยไม่รวมการประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยตาม(1)

(3) ไม่น้อยกว่าสามล้านห้าแสนบาท สำหรับการประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยประเภทใดประเภทหนึ่ง หรือหลายประเภท โดยรวมทั้งการประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยตาม (1) ด้วย

พระราชบัญญัติประกันชีวิต มาตรา 19 บัญญัติว่า " บริษัทต้องสำรองไว้ซึ่งเงินกองทุน ไม่น้อยกว่าห้าล้านบาท "

สำหรับบริษัทต่างประเทศที่ประสงค์จะมาขอรับใบอนุญาตประกอบการประกันภัยในประเทศไทย จะต้องดำเนินการในรูปของสาขา และมีผู้จัดการสาขาในประเทศไทยเป็นผู้ดำเนินการ ทั้งต้องสำรองทรัพย์สินไว้ในประเทศไทยตามจำนวน ชนิด วิธีการ และเงื่อนไขตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งจำนวนทรัพย์สินนี้จะต้องไม่ต่ำกว่าจำนวนเงินกองทุนของบริษัทในประเทศไทย และต้องวางหลักทรัพย์ประกันไว้กับนายทะเบียนเท่าเทียมกับบริษัทในประเทศไทยอีกด้วย ⁴

⁴พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2510 มาตรา 7 และ พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2510 มาตรา 8

อนึ่ง หลักทรัพย์ประกันที่กำหนดไว้กับนายทะเบียนนี้ กฎหมายดังกล่าวห้ามมิให้ตอบไปชำระหนี้อื่นใดในระหว่างเวลาที่บริษัทยังมีได้เลิกประกอบกิจการ ถึงแม้ว่าจะเลิกกิจการไปแล้ว เจ้าหนี้ในฐานะผู้เอาประกัน ซึ่งมีสิทธิได้รับชำระหนี้ที่เกิดจากการเอาประกันภัย ก็มีสิทธิได้รับชำระหนี้จากทรัพย์สินที่เป็นหลักทรัพย์ประกันของบริษัทก่อน เจ้าหนี้ผู้มีความประสงค์ของกฎหมายที่ได้กำหนดให้บริษัทประกันภัยวางหลักทรัพย์ประกันไว้กับนายทะเบียนนั้น ก็เพื่อจะให้ความคุ้มครองแก่ผู้เอาประกัน เป็นสำคัญ

นอกจากบทบัญญัติในพระราชบัญญัติดังกล่าว จะได้กำหนดหลักการในการขอรับใบอนุญาตเพื่อประกอบธุรกิจประกันภัยไว้แล้ว พระราชบัญญัติดังกล่าวยังได้ มีบทบัญญัติห้ามมิให้ผู้ซึ่งมิได้รับใบอนุญาตให้ประกอบกิจการดำเนินการรับประกันภัยโดยมิได้รับใบอนุญาต⁶ หากผู้ใดฝ่าฝืนยอมมีความผิดต้องได้รับโทษ โดยถูกจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และปรับอีกไม่เกินวันละสองพันบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่⁷ ตามหลักการดังกล่าวจึงเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติประกันภัยนอกจากจะควบคุมผู้ประกอบการโดยตรงแล้ว ยังมีนโยบายที่จะส่งเสริมให้ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบการอยู่แล้วได้รับความคุ้มครอง ไม่ให้ผู้อื่นประกอบการแข่งขันโดยมิได้รับอนุญาตจากทางราชการ

⁵พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2510 มาตรา 18 และพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2510 มาตรา 18

⁶พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2510 มาตรา 11 และพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2510 มาตรา 12

⁷พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2510 มาตรา 66 และพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2510 มาตรา 74

ดังที่ เคยมีผู้ประกอบการในรูปประกันชีวิตโดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นจำนวนหลายสิบล้านราย ซึ่งขณะนี้ทางราชการกำลังดำเนินการปราบปราม

1.2 การเปิดสำนักงานบริการและติดต่อกับประชาชน

ธุรกิจประกันภัยเป็นธุรกิจที่ติดต่อกับบุคคลทุกอาชีพ และโดยที่รัฐเห็นว่าการเปิดทำงานของบริษัทประกันภัย ย่อมเป็นสาระสำคัญในการประกอบการประกันภัย เพราะผู้เอาประกันภัยอาจมีธุรกิจที่จะต้องติดต่อกับบริษัท เมื่อมีความเสียหายจากวินาศภัยที่ได้ทำสัญญาประกันภัยไว้กับบริษัท ถ้าหากบริษัทปิดสำนักงานไม่ยอมให้ประชาชนติดต่อควม ผู้เอาประกันภัยจะต้องเดือดร้อน ดังนั้นบทบัญญัติของพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงให้อำนาจแก่รัฐมนตรีกระทรวงเศรษฐกิจกำหนดให้บริษัทหยุดงานตามวันและเวลาที่ประกาศกำหนดไว้เท่านั้น⁸ เพื่อให้ความสะดวกแก่ประชาชนที่จะติดต่อกับบริษัท วันใดที่มีกำหนดให้หยุด บริษัทจะหยุดทำงานหรือปิดสำนักงานไม่ได้ หากบริษัทฝ่าฝืนก็ยอมมีผิดคงได้รับโทษตามที่กฎหมายกำหนดคือ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท⁹

การเปิดสำนักงานของบริษัทประกันภัยในประเทศไทย เพื่อบริการให้แก่ประชาชนนั้น นอกจากจะเปิดทำงานตามปกติในวันราชการแล้ว บริษัทประกันภัยส่วนมากก็ยังได้จัดให้เจ้าหน้าที่อยู่ประจำบริษัทในวันหยุดราชการอีกด้วย ทั้งนี้เพื่อความสะดวกแก่ผู้เอาประกันภัยที่ได้รับความเสียหายจากการเอาประกันภัยไว้กับบริษัท จะได้มาติดต่อหรือแจ้งความเสียหายแก่

⁸พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2510 มาตรา 26 และพระราชบัญญัติประกันชีวิต มาตรา 29

⁹พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2510 มาตรา 71 และพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2510 มาตรา 79

เจ้าหน้าที่ของบริษัท ใดที่หวังที่

1.3 การพิจารณาอนุญาตให้เปิดสาขา

ปัจจุบันนี้ บริษัทประกันภัยกำลังขยายกิจการด้วยการเปิดสาขาขึ้นในจังหวัดต่าง ๆ การเปิดสาขานี้จะต้องได้รับใบอนุญาตจากรัฐมนตรีเสียก่อน เพราะการเปิดสาขาเป็นการเพิ่มรายจ่ายอย่างมากมายแก่บริษัท หากบริษัทประกันภัยบริษัทหนึ่ง ๆ มีสาขามากเกินไป ก็จะกระทบกระเทือนถึงฐานะการเงินของบริษัท ใด และอาจจะเป็นภัยแก่ท้องถิ่นนั้น ๆ หากปล่อยให้มีการเปิดสาขาของบริษัทจำนวนมากจำนวนด้วยกันในท้องถิ่นเดียวกัน อันเนื่องมาจากการแข่งขันลัดคิวตราเป็นประกันภัยหรืออื่น ๆ

1.4 การโฆษณาของบริษัท

เพื่อเป็นการป้องกันมิให้บริษัทประกันภัยโฆษณาอันเป็นเท็จหลอกลวงประชาชน จึงได้มีกฎหมายควบคุมไว้ เช่น เกี่ยวกับการควบคุมโฆษณาของกิจการค้าประเภทอื่น ๆ ที่รัฐบาลได้ควบคุมอยู่ขณะนี้ ตามบริษัทประกันภัยใดโฆษณาจูงใจอันเป็นเท็จหรือเกินความจริงเกี่ยวกับบริษัทหรือธุรกิจประกันภัยของบริษัท จะต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท¹⁰ นอกจากนี้กรรมการของบริษัทนั้นหรือบุคคลใด ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินการของบริษัทนั้น ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาทเว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่า คนมิได้มีส่วนในการกระทำความผิดของบริษัทนั้นด้วย ¹¹

¹⁰ พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2510 มาตรา 68 และพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2510 มาตรา 76

¹¹ พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2510 มาตรา 88 และพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2510 มาตรา 97

2. ควบคุมวิธีการรับประกันและการเก็บเบี้ยประกัน

2.1 การเลือกรับเสี่ยงภัย

การรับประกันวินาศภัย มีใ้ช้ความริ้ชที่จะรับประกันวินาศภัยได้ทุกรายเสมอไป เช่น การรับประกันอัคคีภัย บริษัทประกันภัยมีการแบ่งเขตไว้ว่า แต่ละเขตจะรับประกันได้ไม่เกินวงเงินเอาประกันเท่าใด ถ้าเขตนั้นมีผู้เอาประกันหลายราย เอาประกันไว้ครบวงเงินเอาประกันที่กำหนดไว้แล้ว บริษัทจะไม่รับประกันในเขตนั้นอีก นอกจากนี้บริษัทยังแบ่งประเภทของอาคารและทรัพย์สินที่จะเอาประกันว่ามีสภาพดีที่จะก่อให้เกิดอัคคีภัยได้มาก เช่น อาคารที่เป็นโครงเหล็กและก่ออิฐทั้งหมดเป็นประเภทอาคารชั้นหนึ่ง อัตราเบี้ยประกันย่อมถูกกว่า สำหรับอาคารที่มีสภาพอาจก่อให้เกิดอัคคีภัยได้ง่าย เช่น อาคารที่เป็นไม้ทั้งหมด หรืออาคารที่เก็บเชื้อเพลิง เช่น น้ำมัน อาจทำให้เกิดอัคคีภัยได้ง่าย อัตราเบี้ยประกันของอาคารประเภทนี้ย่อมสูงและบริษัทมักจะไม่ค่อยรับประกันมาก เพราะถือว่าเป็นการเสี่ยงภัยมากกว่า

นอกจากนี้พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2510 ยังกำหนดมิให้บริษัทรับประกันวินาศภัยรายเดียว หรือหลายรายรวมกันภายในเขตที่กำหนด เก็บกว่าร้อยละสิบของเงินกองทุน¹² แต่ลายบริษัทประกันไว้เกินกว่าร้อยละสิบของเงินกองทุน บริษัทจะต้องเอาส่วนที่เกินกว่าร้อยละสิบของเงินกองทุนไปประกันต่อให้บริษัทประกันภัยอื่น และตามพระราชบัญญัตินี้ได้ให้นายทะเบียนเป็นผู้กำหนดเขตที่จะรับประกันได้ไม่เกินร้อยละสิบของเงินกองทุน

¹²พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2510 มาตรา 23 (1)

2.2 การประเมินราคาทรัพย์สินที่เอาประกันอัคคีภัย

มาตรา 27 กำหนดไว้ว่า " เพื่อประโยชน์ในการควบคุมการประกันอัคคีภัย เมื่อบริษัทได้ทำสัญญาประกันอัคคีภัยรายใด ให้บริษัทยื่นรายการเกี่ยวกับการรับประกันอัคคีภัยตามแบบที่นายทะเบียนกำหนดต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ภายในสามวันนับแต่วันที่ได้ทำสัญญาประกันอัคคีภัยรายนั้น " ¹³ และจะต้องให้เจ้าหน้าที่ซึ่งมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว เป็นผู้ประเมินราคาทรัพย์สิน เพื่อตรวจสอบว่ามีการประกันเกินกว่าราคาทรัพย์สินหรือไม่ และป้องกันมิให้มีการหาผลประโยชน์จากการประกันภัยที่เกินกว่าราคาทรัพย์สินที่เอาประกัน ซึ่งอาจจะเป็นช่องทางให้เอาประกันทำลายทรัพย์สินนั้น เพื่อหวังที่จะได้รับเงินค่าชดเชยจากบริษัท ผู้จะทำการพิจารณาทรัพย์สินดังกล่าว จะต้องมีความรู้และความชำนาญเกี่ยวกับเรื่องนี้เป็นอย่างดี

2.3 การกำหนดอัตราเบี้ยประกันภัย

ตามพระราชบัญญัติการประกันภัยทั้งสองฉบับนี้ บริษัทจะกำหนดอัตราเบี้ยประกันภัยขึ้นเอง โดยไม่ได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนไม่ได้ และถึงแม้ว่าอัตราที่นายทะเบียนได้ให้ความเห็นชอบไปแล้วนั้น หากนายทะเบียนเห็นว่าอัตราดังกล่าวสูงเกินไป ซึ่งจะทำให้เกิดความเสียหายเดือดร้อนแก่เอาประกัน หรืออัตราดังกล่าวต่ำเกินไป ซึ่งจะทำให้เกิดความเสียหายแก่บริษัท เพราะฐานะการเงินของบริษัทจะทรุดลง หรือในกรณีที่บริษัทร้องขอให้เปลี่ยนอัตราใหม่ นายทะเบียนก็มีอำนาจที่จะสั่งให้ยกเลิกอัตราเก่า และให้บริษัทยื่นอัตราเบี้ยประกันภัย เพื่อขอรับความเห็นชอบจากนายทะเบียนใหม่ได้ โดยที่การเปลี่ยนอัตราใหม่ไม่มีผลกระทบระเทือนถึงกรมธรรม์ประกันภัย

¹³พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2510 มาตรา 27

ที่ได้กำหนดอัตราเบี้ยประกันที่นายทะเบียนได้ให้ความเห็นชอบไว้ก่อนแล้ว¹⁴ การที่กฎหมาย
ควบคุมอัตราเบี้ยประกันภัย ก็เพื่อป้องกันมิให้บริษัทกำหนดอัตราสูงเกินไป เพราะจะเป็นการ
เอาเปรียบผู้เอาประกัน ซึ่งจะต้องจ่ายค่าเบี้ยประกันให้บริษัท เป็นจำนวนสูงเกินไป และ
ในทางตรงข้ามก็ห้ามมิให้บริษัทใช้อัตราต่ำเกินไป จนอาจจะก่อให้เกิดการแข่งขันในการรับ
ประกัน ซึ่งจะทำให้ฐานะการเงินของบริษัททรุดต่ำลง ในที่สุดก็จะก่อให้เกิดความเสียหาย
หรือเดือดร้อนแก่ผู้เอาประกันดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

การขอความเห็นชอบในอัตราเบี้ยประกันที่นายทะเบียนที่กองประกันภัยนั้น ทาง
กองประกันโคกกลงใจให้บริษัทประกันภัยที่เป็นสมาชิกของสมาคมประกันภัย ที่ประสงค์จะขอ
ความเห็นชอบในอัตราเบี้ยประกันจากนายทะเบียน ในอัตราเบี้ยประกันที่จะเปลี่ยนนั้นผ่าน
สมาคมประกันภัยพิจารณาตรวจสอบ และปรึกษารายสมาคมวันรองก่อนทุกครั้ง แล้วจึงจะส่ง
ไปขอรับความเห็นชอบจากนายทะเบียนที่กองประกันภัยอีกครั้งหนึ่ง เพื่อป้องกันกรณีคนละคดี¹⁵
ทางกองประกันภัยได้มอบหมายให้ทางสมาคมประกันภัยเป็นผู้ควบคุม และพิจารณาอัตราเบี้ย
ประกันที่บริษัทสมาชิกโดยยื่นเสนอ เพื่อขอความเห็นชอบในชั้นแรกเสียก่อน แล้วจึงจะส่งอัตรา
เบี้ยประกันที่สมาคมเห็นชอบแล้วให้ทางกองประกันภัยพิจารณาตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง อัตราเบี้ย
ประกันภัยต่าง ๆ ที่ทางสมาคมประกันภัยกำหนดขึ้นนั้นส่วนใหญ่ได้ดัดแปลงมาจากอัตราเบี้ยประ
กันของต่างประเทศ และโดยความเห็นส่วนมากของบริษัทประกันภัยที่เป็นสมาชิกของสมาคม

2.4 ตัวแทนและนายหน้าประกันภัย

ตัวแทนประกันภัยคือผู้ที่บริษัทมอบอำนาจให้ชักชวนบุคคลเข้าทำสัญญาประกันภัย
กับบริษัท ส่วนนายหน้าประกันภัยคือ ผู้ซึ่งซื้อหรือจัดการให้บุคคลทำสัญญากับบริษัท โดย

¹⁴พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2510 มาตรา 22 และพระราชบัญญัติ
ประกันชีวิต พ.ศ. 2510 มาตรา 24

¹⁵สมาคมประกันภัยแห่งประเทศไทย " รายงานประชุมใหญ่วิสามัญ " ครั้งที่ 4/2511 วันที่ 12 พฤศจิกายน 2511

หวังว่าเพิ่มขึ้นเนื่องจากการนับ ค่ายเหตุที่บุคคลดังกล่าวทั้งสองอาชีพนี้ มีส่วนเกี่ยวข้องกับ
เอาประกันและบริษัทประกันภัยเป็นอย่างมาก พ.ร.บ. ประกันภัยทั้งสองฉบับ จึงได้ดำเนินการ
การควบคุมบุคคลในอาชีพทั้งสองนี้อย่างใกล้ชิด ซึ่งผู้ประสงค์จะทำการเป็นตัวแทน หรือนาย
หน้าประกันภัย จะต้องได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนและต้องมีความรู้ โดยผ่านการสอบตาม
ที่นายทะเบียนกำหนด ซึ่งผู้ที่ขอรับใบอนุญาตเป็นตัวแทนประกันภัยต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้¹⁶

1. บรรลุนิติภาวะแล้ว
2. มีภูมิลำเนาในประเทศไทย
3. มีมาตรฐานการศึกษาไม่ต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
4. ไม่เป็นคนไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ
5. ไม่เคยต้องโทษจำคุกตามคำพิพากษา ในความผิดซึ่งกฎหมายมีบัญญัติให้ถือ
จากวัตรกระทำโดยทุจริตเป็นองค์ประกอบความผิด เว้นแต่จะพ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่า
5 ปี ก่อนวันขอรับใบอนุญาต
6. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย ทุจริต ตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย
7. ไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตเป็นตัวแทนประกันภัย หรือใบอนุญาตเป็นนาย
หน้าประกันภัย ในระยะเวลาสามปีก่อนวันขอรับใบอนุญาต
8. สำหรับผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นตัวแทนประกันชีวิต จะต้องสอบความรู้เกี่ยวกับ
กิจการประกันชีวิตได้ตามหลักสูตร และวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด

¹⁶พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2510 มาตรา 50 และพระราชบัญญัติ
ประกันชีวิต พ.ศ. 2510 มาตรา 59

ผู้ที่¹⁷ เป็นตัวแทนประกันภัยของบริษัทใดอยู่แล้ว อาจขอรับใบอนุญาตเป็นตัวแทนประกันภัยของบริษัทอื่นอีกก็ได้ ซึ่งผู้ขอต้องยื่นหนังสือแสดงความยินยอมของบริษัทที่ผู้นั้นเป็นตัวแทนประกันภัยอยู่แล้วพร้อมด้วยหนังสือแสดงความต้องการของบริษัทใหม่ และต้องมีข้อความแสดงไว้ด้วยว่า บริษัทที่จะรับเป็นตัวแทนนั้นได้ทราบแล้วว่า ผู้ขอเป็นตัวแทนประกันภัยของบริษัทใดอยู่แล้วบ้าง ตลอดจนทะเบียนที่กองประกันภัย¹⁷ และเมื่อตัวแทนได้รับมอบอำนาจเป็นหนังสือจากบริษัทตัวแทนประกันภัยอาจจะทำการรับ เบี้ยประกัน และทำสัญญาประกันภัยในนามของบริษัทได้

สำหรับผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นนายหน้าประกันภัย ในกรณีที่เป็นบุคคลธรรมดา ก็จะต้องมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับตัวแทนประกันภัย และต้องไม่เป็นกรรมการ ผู้จัดการ พนักงาน หรือลูกจ้างในบริษัทใด ส่วนนิติบุคคลที่มีสำนักงานใหญ่ในประเทศไทยจะขอรับใบอนุญาตเป็นนายหน้าประกันภัยก็ได้ โดยมีวัตถุประสงค์ในการ เป็นนายหน้าประกันภัย และนิติบุคคลนั้นต้องมีพนักงานหรือลูกจ้างที่ใ้ขอรับใบอนุญาตเป็นนายหน้าประกันภัย ทำการเป็นนายหน้าประกันภัยแทนนิติบุคคลนั้นได้ นอกจากนี้นิติบุคคลนั้นต้องไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตเป็นนายหน้าประกันภัย ในระยะเวลา 3 ปี ก่อนวันขอรับใบอนุญาต

¹⁷พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2510 มาตรา 51 และพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2510 มาตรา 60

¹⁸พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2510 มาตรา 53 และพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2510 มาตรา 62

นอกจากนี้ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบการปฏิบัติของนายหน้าประกันภัย กฎหมาย
ยังกำหนดให้ นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจเรียกให้นายหน้าประกันภัย ส่งสมุด
ทะเบียน สมุดบัญชี หรือเอกสารใด ๆ ที่นายหน้าได้บันทึกรายการเกี่ยวกับธุรกิจของนายหน้า
ประกันภัยมาตรวจสอบได้¹⁹ และถ้านายหน้าไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเรียก จะถูกลงโทษจำคุกไม่
เกิน 1 เดือน ปรับไม่เกิน 1,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ²⁰

2.5 การเก็บเบี้ยประกัน

เพื่อป้องกันมิให้ตัวแทนเบี้ยประกันที่ได้รับจากลูกค้าประกัน ไปใช้เป็นประโยชน์ส่วน
ตัวอันจะเป็นผลเสียหายต่อฐานะการเงินของบริษัท จึงต้องมีการควบคุมวิธีการเก็บเงินของตัว
แทน และการนำเงินส่งบริษัทให้อย่างรัดกุมเพื่อผลประโยชน์ของบริษัทเอง นอกจากทางบริษัท
จะมีการควบคุม ตัวแทนเองแล้ว ทางราชการยังได้ออกกฎหมายควบคุมตัวแทนประกันภัยอย่าง
ใกล้ชิด และจะต้องตรวจสอบบัญชีของบริษัท และพฤติการณ์ของตัวแทนเหล่านี้ อย่างเข้มงวด
อยู่เสมอว่าได้มีการฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับอย่างใดหรือไม่

2.6 การกำหนดอัตราค่าเบี้ย ค่านายหน้า

บริษัทรับประกันภัยต้องจ่ายค่าเบี้ย ค่านายหน้า แก่ตัวแทน นายหน้าประกันภัย ตาม
อัตราที่บริษัทได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนแล้ว ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้บริษัทแข่งขันกันเพิ่ม
ค่านายหน้าอันจะมีผลให้ลูกค้าประกันต้องจ่ายค่าเบี้ยประกันภัยสูงขึ้น หรือมีเงินบริษัทต้องจ่าย
จากเงินของบริษัท ซึ่งอาจมีผลทำให้กระทบกระเทือนถึงฐานะการเงินของบริษัทได้ การกำหนด

¹⁹พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2510 มาตรา 61 และพระราชบัญญัติประก
กันชีวิต พ.ศ. 2510 มาตรา 69

²⁰พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2510 มาตรา 84 และพระราชบัญญัติประก
กันชีวิต พ.ศ. 2510 มาตรา 93

อัตราค่าบำเหน็จนี้ คงใช้ความรู้ในทางการวิชาการเป็นอย่างยิ่ง และต้องพิจารณาปรับปรุง อัตรานี้อยู่เสมอเพื่อให้ทันสมัยและตรงตามความต้องการที่แท้จริงของธุรกิจดังกล่าว ถ้าบริษัท จ่ายอัตราค่าบำเหน็จ ค่านายหน้าค่าเกินไป เพื่อให้ได้กำไรจากการประกันเพิ่มขึ้น อาจจะเป็น เหตุให้ตัวแทนนายหน้าไม่มีความสนใจการหาประกัน หรือเปลี่ยนไปขอร้องอาชีพอื่นที่มีรายได้ ดีกว่า ซึ่งอาจจะมีผลทำให้งานรับประกันภัยของบริษัทลดน้อยลง ในทางตรงกันข้าม ถ้าบริษัท จ่ายอัตราค่าบำเหน็จ ค่านายหน้าในอัตราที่สูง เพื่อเป็นกำลังใจในการหาประกันของตัวแทน และนายหน้า งานรับประกันของบริษัทอาจเพิ่มขึ้น แต่บริษัทต้องจ่ายค่าใช้จ่ายประเภทนี้สูง อาจ ทำให้กำไรของบริษัทลดลง ทำให้บริษัทต้องหาวิธีการที่จะป้องกันไม่ให้กำไรของบริษัทลดลงโดย หารทางเพิ่มอัตราเบี้ยประกันเป็นต้น ซึ่งก็อาจจะ เป็นการเอาเปรียบแก่ผู้เอาประกันเกินไป อย่างไม่รู้คิด การที่บริษัทจะเพิ่มอัตราเบี้ยประกันนี้ อาจจะเป็นการทำโดยยาก เพราะว่าทางกอง ประกันภัยได้ควบคุมการใช้อัตราเบี้ยประกันภัยของบริษัทอยู่แล้ว โดยควบคุมผ่านสมาคมประกัน ภัย ดังนั้นการกำหนดอัตราค่าบำเหน็จและนายหน้า จึงต้องกำหนดให้เหมาะสมแก่ทุกฝ่าย ทั้งผู้เอา ประกัน ตัวแทน นายหน้าประกันภัย และบริษัทผู้รับประกันภัย เพื่อมิให้ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดคงเสีย เปรียบหรือได้เปรียบ ซึ่งการกำหนดอัตราค่าบำเหน็จ ตัวแทนและนายหน้านั้นกองประกันภัยได้ ให้มีการกำหนดอัตราค่าบำเหน็จ และการควบคุมผ่านทางสมาคมประกันภัย เฉพาะเดียวกับอัตรา เบี้ยประกันภัย

เมื่อสมาคมประกันภัยได้กำหนดอัตราอันเหมาะสมขึ้นแล้ว บริษัทสมาชิกจะถือค ประโยชน์จากการจ่ายค่าบำเหน็จในอัตราสูงกว่าที่ได้กำหนดไว้ โดยหวังผลประโยชน์ แต่ฝ่ายเดียว และถือเจตนาทุจริต ผลที่เกิดตามมาคือ นอกจากจะถูกปรับความผิดกำหนดโทษ ตามพระราชบัญญัตินี้แล้วทางสมาคมฯ ยังมีอำนาจแต่งตั้งกรรมการ เขาตรวจสอบบัญชีของ บริษัทได้ เวลหารายที่มีผู้ร้องเรียนหนังสือขอความสุจริต โดยให้สมาชิกทำหน้าที่คือไว้กับสมาคมฯ

ว่ายินยอมให้สมาคม ฯ ตั้งกรรมการเขาตรวจบัญชีในรายใดรายหนึ่งที่เขาเห็นว่าไม่สุจริต เมื่อสมาคม ฯ เห็นว่ามีหลักฐานพอสมควรแล้วจึงจะเขาตรวจสอบ

2.7 การประกันต่อ

เนื่องด้วยธุรกิจประกันต่อเป็นธุรกิจส่วนหนึ่งที่มีส่วนสัมพันธ์กับส่วนได้เสียของผู้เอาประกันโดยตรง ทางกรมจึงได้ทำการควบคุม ทั้งนี้ก็เพื่อขจัดปัญหาที่จะป้องกันมิให้บริษัทประกันภัยในประเทศในฐานะผู้เอาประกันต่อ ต้องเสียเปรียบแก่บริษัทผู้รับประกันต่อที่เป็นบริษัทต่างประเทศ ซึ่งทางการไม่อาจเขาคำเนินการควบคุมได้ จึงต้องดำเนินการควบคุมจำนวนเงินที่เอาประกันต่อ บริษัทประกันภัยผู้เอาประกันต่อ และบริษัทที่รับประกันต่อ สัญญาหรือเงื่อนไขในการประกันต่อว่าบริษัทประกันภัยในประเทศเป็นฝ่ายเสียเปรียบหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อความคุ้มครองแก่ผู้เอาประกันเป็นสำคัญ

3. ควบคุมวิธีการบันทึกหลักฐานเกี่ยวกับการดำเนินงานของบริษัท

3.1 แบบของกรมธรรม์ประกันภัย

เนื่องด้วยเงื่อนไขควบคุมกิจการประกันภัยที่ทางราชการเคยใช้ควบคุมบริษัทประกันภัยตลอดระยะเวลา 40 ปีที่ผ่านมา มิได้มีการควบคุมเกี่ยวกับแบบ และข้อความของกรมธรรม์ประกันภัย ที่บริษัทใช้ในการออกกรมธรรม์ประกันภัยให้แก่ผู้เอาประกันภัยแต่อย่างใด จึงเป็นเหตุให้ทางบริษัทโฆษณาของตัวอักษรในกรมธรรม์เล็กมากจนอ่านด้วยตาเปล่าไม่ชัด และยิ่งกว่านั้นบริษัทยังกำหนดข้อความ หรือเงื่อนไขในกรมธรรม์ ขอยกเว้นความรับผิดชอบของบริษัท ซึ่งบริษัทนั้นจะต้องรับผิดชอบ บริษัทที่มีบัญชีหรือกำหนดขอยกเว้นไว้ ซึ่งการดังกล่าวนี้เป็นการเอาเปรียบผู้เอาประกันเป็นอย่างมาก ดังนั้นในพระราชบัญญัติดังกล่าวทั้งสองฉบับจึงได้กำหนดห้าม

มีให้บริษัทประกันภัยไชนาคของตัวอักษรในกรมธรรม์เล็กจนเกินไป แบบของกรมธรรม์ และ ภาษาที่ใช้ในกรมธรรม์ รวมทั้งข้อความหรือเงื่อนไขที่กำหนดขึ้น เมื่อบริษัทจะนำไปใช้ในกา รับประกันภัย ก็จะต้องได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนเสียก่อน และแม้ว่าแบบ ขนาดของ ตัวอักษร ภาษาและข้อความที่ใช้ในกรมธรรม์นั้น ซึ่งนายทะเบียนได้ให้ความเห็นชอบไปแล้ว ถ้าในกาลข้างหน้าต่อไป หากนายทะเบียนเห็นว่าแบบ ขนาดหรือข้อความในกรมธรรม์ประกัน ภัย ที่ได้ให้ความเห็นชอบไปแล้วนั้นไม่เหมาะสม หรือบริษัทผู้รับประกันภัยร้องขอให้แก้ไข นาย ทะเบียนจะสั่งให้เปลี่ยนแบบ และข้อความเสียใหม่ หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือจะสั่งให้บริษัท เสนอขอรับความเห็นชอบเสียใหม่ก็ได้²¹

3.2 . การวางรูปแบบบัญชี

กองประกันภัย กระทรวงเศรษฐการ มีหน้าที่พิจารณาแบบสมุดทะเบียน บัญชี รายงาน ค่าใช้จ่าย แบบฟอร์มบัญชีกิจการ บัญชีกำไรขาดทุน งบดุล รายละเอียดประกอบงบการเงิน และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรับประกันภัยอื่น ๆ ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อให้บริษัทรับประกันภัยปฏิบัติ และจัดส่งให้กองประกันภัย ทั้งนี้เพื่อสะดวกแก่บริษัทในการบริหารงาน และในการ หาผลกำไรขาดทุน เพื่อการตรวจสอบและควบคุมบริษัทประกันภัยให้เป็นไปด้วยความรวดเร็ว แบบฟอร์ม สมุด ทะเบียน และบัญชีต่าง ๆ เหล่านี้จะได้กล่าวถึงในบทที่ 3

²¹ พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2510 มาตรา 21 และพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2510 มาตรา 23

3.3 การจัดทำสมุทหะ เบียน และสมุคบัญญัติ

พระราชบัญญัติดังกล่าวทั้งสองฉบับ ได้กำหนดให้บริษัทประกันภัยต้องจัดให้มี และจัดทำสมุทหะ เบียน และสมุคบัญญัติของบริษัท ตามแบบที่นายทะเบียนกำหนดขึ้น²² ทั้งนี้ เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้เอาประกันภัยที่จะได้มีโอกาสขอตรวจดูรายการบางรายการที่ตนได้เอาประกันภัยไว้ว่ามีข้อเท็จจริงอย่างไรบ้าง ในกรณีพื้นฐานของผู้เอาประกันภัย เช่นกรมธรรม์ประกันภัยที่บริษัทออกให้แก่ผู้เอาประกันภัย ได้สูญหายหรือถูกทำลายไป จะได้อธิบายให้บริษัทคัดสำเนาให้เก็บไว้เป็นหลักฐานต่อไป นอกจากนี้สมุทหะ เบียนและสมุคบัญญัติ ยังใช้เป็นหลักฐานแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าวที่จะเขาตรวจสอบหลักฐานบางอย่าง เมื่อมีเหตุจำเป็นและเพื่อประโยชน์แก่ผู้เอาประกันภัยอีกด้วย

4. ควบคุมวิธีการลงทุนของบริษัทประกันภัย

บริษัทประกันภัยมีลักษณะคล้ายคลึงกับธนาคาร โดยเป็นเสมือนสถานที่รับฝากเงินของประชาชน และนำเงินที่ประชาชนฝากไว้นี้ ไปลงทุนในกิจการต่าง ๆ กฎหมายได้อนุญาตให้บริษัทนำเงินเบี้ยประกันภัยที่ได้รับในปีหนึ่ง ๆ และเงินสะสมไว้ไปลงทุน โดยมีผู้ปฏิบัติการลงทุน ของเงินดังกล่าวในหลักทรัพย์ประเภทต่าง ๆ ไว้ เพื่อมิให้บริษัทของสูญเสียบเงินหรือเสื่อมลงเกินไป ตามสถิติที่ปรากฏบริษัทประกันภัยมีกำไรจากการลงทุนแน่นอนจากการรับประกัน

²²พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2510 มาตรา 21 และพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2510 มาตรา 23

จึงอาจกล่าวได้ว่าการลงทุนเป็นกิจการที่สำคัญอย่างหนึ่งของบริษัทในการแสวงหากำไร

พระราชบัญญัติประกันภัยทั้งสองฉบับดังกล่าวนี้ บัญญัติให้รัฐมนตรีกระทรวงเศรษฐกิจ มีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดการลงทุนของบริษัท กฎกระทรวงฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2511) ออกตามความในมาตรา 5 และมาตรา 20 แห่งพ.ร.บ. ประกันวินาศภัย พ.ศ. 2510 และ มาตรา 6 และมาตรา 22 แห่งพ.ร.บ.ประกันชีวิต พ.ศ. 2510 ประกาศใช้ราชกิจจานุเบกษา 23 วันที่ 13 ก.พ. 2511 ได้กำหนดการลงทุนของบริษัทไว้ดังต่อไปนี้คือ

ข้อ 1. บริษัทจะลงทุนประกอบธุรกิจอื่น ได้ดังต่อไปนี้

- (1) ข้อห้ามขั้ตรธนาคารระหว่างประเทศเพื่อการบูรณะและวิวัฒนาการ (ธนาคารโลก) หรือห้ามขั้ตรรัฐบาลไทยซึ่งปราศจากภาวะคึกคัก
- (2) ข้อห้าม หรือห้ามของ บริษัท เงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ซึ่งปราศจากภาวะคึกคัก
- (3) ข้อห้าม หรือห้ามของ บริษัทจำกัดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งมีชื่อ เป็นบริษัทจำกัดในเครือเดียวกันตามประมวลรัษฎากร หรือมิได้ประกอบธุรกิจประกันชีวิต หรือ วินาศภัย
- (4) ให้กู้ยืม โดยธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ค้ำประกัน หรือมีหลักทรัพย์ตามข้อ 6 เป็นประกันหรือให้กู้ยืมแก่พนักงานของบริษัทโดยมีผู้ค้ำประกัน

ทั้งนี้โดยผู้กู้ยืมมิใช่กรรมการของบริษัท สามี่ หรือภริยาของกรรมการดังกล่าว หรือ นิโษหางหุ้นส่วนสามี่ ซึ่งกรรมการของบริษัท สามี่ หรือภริยาของกรรมการดังกล่าวเป็นหุ้น ส่วน หรือมิใช่หางหุ้นส่วนจำกัด ซึ่งกรรมการของบริษัท สามี่ หรือภริยาของกรรมการดังกล่าว

23 ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 85 ตอนที่ 15 วันที่ 13 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2511
หน้า 70 - 77 และหน้า 78 - 86

เป็นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิดชอบ

ข้อ 2. การซื้อพันธบัตรธนาคารระหว่างประเทศเพื่อการบูรณะและวิวัฒนาการ (ธนาคารโลก) นั้น บริษัทจะซื้อได้ไม่เกินร้อยละห้าของราคาทรัพย์สินของบริษัทตามบัญชีงบดุลที่มีอยู่ในวันสิ้นปีบัญชีครั้งสุดท้าย

ข้อ 3. การซื้อหุ้นหรือหุ้นกู้ของบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย บริษัทจะซื้อได้ตามมูลค่าของหุ้น หรือหุ้นที่ค้างไว้รวมกันไม่เกินร้อยละสิบของราคาทรัพย์สินของบริษัทตามบัญชีงบดุลที่มีในวันสิ้นปีครั้งสุดท้าย

ข้อ 4. การซื้อหุ้น หรือหุ้นกู้ของบริษัทจำกัด

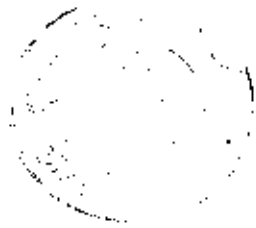
(1) ในกรณีที่ซื้อหุ้น หรือหุ้นกู้ของบริษัทจำกัด ซึ่งประกอบธุรกิจอุตสาหกรรม เกษตรกรรม หรือขนส่ง จะซื้อได้ตามมูลค่าของหุ้นหรือหุ้นที่ค้างไว้ รวมกันไม่เกินร้อยละสิบห้าของราคาทรัพย์สินของบริษัทตามบัญชีงบดุลที่มีอยู่ในวันสิ้นปีครั้งสุดท้าย การซื้อหุ้นหรือหุ้นกู้ของแต่ละบริษัทจำกัดดังกล่าว บริษัทจะซื้อได้ไม่เกินร้อยละสิบห้าของเงินทุนชำระแล้วของบริษัทจำกัด และบริษัทจำกัดนั้น ดังนี้

(ก) หุ้นชำระแล้วไม่น้อยกว่าสองล้านบาท

(ข) ทรัพย์สินเพื่อใช้ใน การประกอบการไม่น้อยกว่าร้อยละเจ็ดสิบของราคาทรัพย์สินบริษัทจำกัด ตามบัญชีงบดุลที่มีอยู่ในวันสิ้นปีบัญชีครั้งสุดท้าย

(ค) ทรัพย์สินเกินกว่าหนึ่งล้าน และมีกำไรสุทธิแต่ละปีไม่น้อยกว่าจำนวนเงินบัญชีที่อาจจ่ายแก่ผู้ถือหุ้นได้ไม่น้อยกว่าร้อยละห้าต่อปี ติดต่อกันมาไม่น้อยกว่าสองปีก่อนปีที่จะซื้อหุ้นหรือหุ้นกู้

แต่ถ้าบริษัทจำกัด นั้นเป็นบริษัทจำกัดที่จะตั้งขึ้นใหม่ หรือประกอบธุรกิจมายังไม่ครบหนึ่งปีนับตั้งแต่วันที่จดทะเบียน บริษัทจำกัดนั้นต้องมีหุ้นที่จดทะเบียนไม่น้อยกว่าสี่ล้านบาท และเป็นผู้ได้รับการส่งเสริมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม

(2) ในกรณีซื้อหุ้น หรือหุ้นกู้ของบริษัทจำกัด ซึ่งประกอบธุรกิจประเภทให้เช่าที่ดิน หรือที่ดินและอาคาร บริษัทจะซื้อไ้ตามมูลค่าของหุ้น หรือหุ้นกู้ที่ถึงไ้รวมกันไม่เกินร้อยละ สิบของราคาสินทรัพย์ของบริษั้ตามบัญชีงบดุลที่มีอยู่ในวันสิ้นปีบัญชีครั้งสุดท้าย การซื้อหุ้น หรือ หุ้นกู้ของแต่ละบริษัทจำกัดดังกล่าว บริษัทจะซื้อไ้ไม่เกินร้อยละสิบหาของเงินทุนชำระแล้วของ บริษัทจำกัด และบริษัทจำกัดนั้นต้องมี

(ก) หนี้ชำระแล้วไม่น้อยกว่าหกเดือนบาท

(ข) ที่ดิน หรืออาคาร มีมูลค่าไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของราคาสินทรัพย์ของบริษั้จำกัดตาม บัญชีงบดุลที่มีอยู่ในวันสิ้นปีบัญชีครั้งสุดท้าย

(ค) ทรัพย์สินเกินกว่าหนี้สิน และมีกำไรสุทธิในแต่ละปีไม่น้อยกว่าจำนวนเงินปันผลที่อาจ จ่ายแก่ผู้ถือหุ้นไ้ไม่เกินร้อยละห้าของปี คิดต่อกันมาไม่น้อยกว่าสองปีก่อนปีที่จะซื้อหุ้นหรือหุ้น กู้มตามบริษัทจำกัดนั้นเป็นบริษัทจำกัดที่จะตั้งขึ้นใหม่ หรือประกอบธุรกิจมายังไม่ครบหนึ่ง ปีนับแต่วันจดทะเบียน บริษั้จำกัดนั้นต้องมีทุนจดทะเบียนไม่น้อยกว่าสิบล้านบาท และเงินซึ่ง ใช้จ่ายหุ้นของไ้ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของมูลค่าของหุ้นที่ถึงไ้

(สำหรับ ข้อ 4 (2) นี้ ไม่มีในกฎกระทรวงของบริษัทที่ประกอบธุรกิจประเภทวินาศภัย)

(3) ในกรณีซื้อหุ้น หรือหุ้นกู้ของบริษัทจำกัด ซึ่งประกอบธุรกิจอื่นนอกจาก (1) และ (2) บริษัทจะซื้อไ้ตามมูลค่าของหุ้น หรือหุ้นกู้ที่ถึงไ้รวมกันไม่เกินร้อยละสิบหาของราคาสินทรัพย์ของ บริษัทตามบัญชีงบดุลที่มีอยู่ในวันสิ้นปีบัญชีครั้งสุดท้าย การซื้อหุ้นหรือหุ้นกู้ของแต่ละบริษัทจำกัด ดัง กล่าว บริษัทจะซื้อไ้ไม่เกินร้อยละสิบหาของเงินทุนชำระแล้วของบริษั้จำกัด และบริษัทจำกัด นั้นต้องมีทรัพย์สินเกินกว่าหนี้สิน และมีกำไรสุทธิ แต่ละปีไม่น้อยกว่าจำนวนเงินปันผลที่อาจจ่าย แก่ผู้ถือหุ้นไ้ไม่เกินร้อยละห้าของปี คิดต่อกันมาไม่น้อยกว่าสองปีก่อนปีที่จะซื้อหุ้นหรือหุ้น กู้

ข้อ 5 การใหญ่ขึ้นโดยธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ล่าประกันนั้น บริษัทจะใหญ่ขึ้นไ้ไม่เกิน ร้อยละสิบหา และรายหนึ่งต้องมีไม่เกินร้อยละหาของราคาสินทรัพย์ของบริษั้ตามบัญชีงบดุลที่มี

อยู่ในวันสิ้นปีบัญชีครั้งสุดท้าย การใหญ่ขึ้นดังกล่าวนั้นจะต้องเป็นไปตามข้อกำหนดดังนี้คือ

- (1) ระยะเวลาใหญ่ขึ้นต้องไม่เกินหนึ่งปี
- (2) การชำระดอกเบี้ยต้องกำหนดเป็นรายครั้ง ครั้งหนึ่งมีระยะเวลาไม่เกินสี่เดือน
- (3) ผู้ค้าประกันต้องให้คำยินยอมว่า เมื่อผู้กู้มีผิดนัด จะไม่ขอให้เรียกผู้กู้ชำระหนี้

ก่อน

ข้อ 6. การใหญ่ขึ้นโดยมีหลักทรัพย์เป็นประกันนั้น บริษัทประกันภัยจะทำได้ในกรณีต่อไปนี้คือ

(1) ในกรณีที่กรมธรรม์ประกันภัยของผู้ที่ทำไว้กับบริษัทเป็นประกันการกู้ยืม จำนวนเงินที่ใหญ่ขึ้นแต่ละรายเมื่อรวมกับดอกเบี้ยตลอดระยะเวลาที่ใหญ่ขึ้นแล้ว ต้องไม่เกินค่าเวนคืนกรมธรรม์ประกันภัยนั้น

(สำหรับในข้อ 6 (1) นี้ไม่มีในกฎกระทรวงของบริษัทที่ประกอบธุรกิจประกันวินาศภัย)

(2) ในกรณีที่ผู้พันชั้ตราธนาคารระหว่างประเทศเพื่อการบูรณะและวิวัฒนาการ (ธนาคารโลก) พันชั้ตรารัฐบาลไทย หุ่น หรือหุ้นกู้เป็นประกันการกู้ยืม พันชั้ตรา หุ่น หรือหุ้นกู้ เช่นว่านั้นต้องปราศจากการระงับ และสำหรับหุ้นหรือหุ้นกู้ของบริษัทจำกัด บริษัทจำกัดต้องมีทรัพย์สินเกินกว่าหนี้สินและมีกำไรสุทธิแต่ละปีไม่ต่ำกว่าจำนวนเงินปันผลที่อาจจ่ายแก่ผู้ถือหุ้นได้ไม่น้อยกว่าร้อยละห้าต่อปี ติดต่อกันมาไม่น้อยกว่าสองปีก่อนปีที่จะใหญ่ขึ้น

สำหรับพันชั้ตราธนาคารระหว่างประเทศเพื่อการบูรณะและวิวัฒนาการ (ธนาคารโลก) บริษัทจะใหญ่ขึ้นได้ไม่เกินร้อยละสอง และหุ้นหรือหุ้นกู้ไม่เกินร้อยละของราคาสิทธิประโยชน์ของบริษัทตามบัญชีมูลค่าที่มีอยู่ในวันสิ้นปีบัญชีครั้งสุดท้าย จำนวนเงินที่ใหญ่ขึ้นแต่ละรายเมื่อรวมกับดอกเบี้ยตลอดระยะเวลาที่ใหญ่ขึ้นแล้ว สำหรับหุ้นหรือหุ้นกู้ต้องไม่เกินร้อยละแปดสิบของมูลค่าของหุ้น หรือหุ้นกู้ ที่ได้ใจแล้ว การใหญ่ขึ้นดังกล่าวนี้

(ก) ระยะเวลาให้กู้ยืมต้องไม่เกินสองปี

(ข) การชำระต้นเงินและดอกเบี้ยต้องกำหนดเป็นรายครั้ง ครั้งหนึ่งมีระยะเวลาไม่เกินหกเดือน

(3) ในกรณีจำนองอสังหาริมทรัพย์ เป็นประกันการกู้ยืม อสังหาริมทรัพย์นั้นต้องไม่มีการจำนองค้ำประกันอยู่บริษัทจะให้กู้ยืมได้ไม่เกินร้อยละยี่สิบห้า สำหรับกิจการประกันวินาศภัยหรือไม่เกินร้อยละสามสิบ สำหรับกิจการประกันชีวิต และรายหนึ่งต้องไม่เกินร้อยละสองของราคาสินทรัพย์ของบริษัทตามบัญชีงบดุลที่มีอยู่ในวันสิ้นปีบัญชีครั้งสุดท้าย จำนวนเงินที่ให้กู้ยืมแต่ละรายต้องไม่เกินร้อยละหกสิบของราคาอสังหาริมทรัพย์ที่เป็นประกันการให้กู้ยืมดังกล่าว

(ก) ระยะเวลาให้กู้ยืมต้องไม่เกินสองปี สำหรับกิจการประกันวินาศภัย หรือไม่เกินสามปีสำหรับกิจการประกันชีวิต

(ข) การชำระต้นเงิน และดอกเบี้ยต้องกำหนดเป็นรายครั้ง ครั้งหนึ่งมีระยะเวลาไม่เกิน หกเดือน เว้นแต่ในกรณีที่ให้กู้ยืมไปใช้ในการประกอบธุรกิจการเกษตร ให้ชำระต้นเงินและดอกเบี้ย เป็นรายปีได้

อสังหาริมทรัพย์ที่ไม่ใช่ที่ดินต้องมีประกันวินาศภัยเป็นจำนวนเงินไม่น้อยกว่าจำนวนเงินที่ให้กู้ยืมโดยบริษัทเป็นผู้รับประกันนโยบายตามกรมธรรม์ประกันภัย

(3) ในกรณีจำนองเรือกำปั่น เรือที่มีระวางตั้งแต่หกตันขึ้นไป เรือกลไฟ หรือเรือยนต์ ที่มีระวางตั้งแต่ ห้าตันขึ้นไป เป็นประกันการกู้ยืมนั้น บริษัทจะกระทำใ้ค้ำประกันเมื่อเป็นบริษัทที่ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยทางทะเล และการขนส่ง ทั้งนี้ให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขใน (2) โดยอนุโลม

(สำหรับข้อ 6 (4) มีเฉพาะในกฎกระทรวงของบริษัทที่ประกอบธุรกิจประกันวินาศภัย)

ข้อ 7. การให้กู้ยืมแก่พนักงานของบริษัทโดยมีผู้ค้ำประกันนั้น บริษัทจะให้กู้ยืมได้ไม่เกินร้อยละสองของราคาสินทรัพย์ของบริษัทตามบัญชีงบดุลที่มีอยู่ในวันสิ้นปีบัญชีครั้งสุดท้าย จำนวนเงิน

ที่ใหญ่ขึ้นและรายทองไม่เกินหกเท่าของจำนวนเงินเดือนที่พนักงานผู้นั้นได้จากบริษัทในเดือนสุดท้ายก่อนเดือนที่จะใหญ่ขึ้น และไม่เกินสองหมื่นบาท การใหญ่ขึ้นดังกล่าวนี้

- (1) ระยะเวลาใหญ่ขึ้นต้องไม่เกินหนึ่งปี
- (2) อัตราดอกเบี้ยทองไม่น้อยกว่าร้อยละห้าต่อปี
- (3) การชำระต้นเงิน และดอกเบี้ย ทองกำหนดเป็นรายเดือน

ข้อ 8. การใหญ่ขึ้นตามข้อ ๕ หรือข้อ 6 ต้องมีอัตราดอกเบี้ยไม่น้อยกว่าอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยที่ธนาคารพาณิชย์ทองจ่ายแก่ผู้ฝากเมื่อสิ้นระยะเวลาตามประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทยในขณะที่ใหญ่ขึ้น

5. ควบคุมการดำเนินงานและวิเคราะห์ฐานะการเงินของบริษัท

5.1 การควบคุมค่าใช้จ่ายของบริษัท

หากบริษัทมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานสูงเกินไป ก็จะมีผลทำให้บริษัทขาดทุน แต่ในเวลาเดียวกัน บริษัทที่มีเจตนาทุจริตจะพยายามเพิ่มค่าใช้จ่ายให้มากขึ้น เพื่อจะนำเงินของบริษัทไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว ซึ่งการควบคุมค่าใช้จ่ายนี้เป็นงานที่ต้องใช้ความรู้ และความชำนาญของเจ้าหน้าที่เป็นอย่างมากในการตรวจสอบ เพราะบริษัทสามารถหลีกเลี่ยง โดยทำบัญชีค่าใช้จ่ายที่ไม่ตรงกับความเป็นจริงได้ง่าย สำหรับการจ่ายค่าตอบแทนให้แก่ตัวแทน นายหน้านั้น ทางกองประกั้นภัยก็ได้ให้สมาคมประกั้นภัยเป็นผู้กำหนดและควบคุมอัตราค่าตอบแทนที่จะจ่ายให้แก่ตัวแทนนายหน้าตามประเภทของการประกั้นภัย ซึ่งบริษัทจะจ่ายค่าตอบแทนในอัตราที่สูงกว่าสมาคมประกั้นภัยกำหนดไว้ไม่ได้ ถ้าบริษัทใดฝ่าฝืนก็ย่อมมีผิด ต้องได้รับโทษตามที่กฎหมายกำหนด ส่วนการควบคุมค่าใช้จ่ายค่าเนิ่นถึงการอื่น ๆ ของบริษัทจะให้โดยลึกลับ ก็จะต้องมีเจ้าหน้าที่ที่สามารถรู้ตัวมีจำนวนเพียงพอกับงาน เข้าไปตรวจสอบเพื่อสามารถยับยั้งการกระทำของบริษัทได้

5.2 การจ่ายเงินปันผลของบริษัท

สำหรับบริษัทประกันชีวิตนั้น เมื่อบริษัทมีกำไรและประสงค์จะจ่ายเงินปันผลแก่ผู้ถือหุ้น หรือผู้เอาประกันภัยก็จะต้องได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนเสียก่อน ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้บริษัทจ่ายเงินปันผลเกินกว่ากำไรที่แท้จริง เพราะการหากำไรขาดทุนของบริษัทประกันชีวิตเป็นงานที่ต้องอาศัยความรู้เป็นพิเศษ ซึ่งจะต้องให้นักคณิตศาสตร์ประกันชีวิตคำนวณเงินสำรองที่จะต้องกันไว้เพื่อจ่ายคืนให้แก่ผู้เอาประกันภัย เมื่อกรมธรรม์ประกันชีวิตครบกำหนด หรือคำนวณทุนประกันชีวิต (Life Fund) ที่ถูกต้องเสียก่อน จึงจะพรามให้ความบริษัทมีกำไรขาดทุนที่ถูกต้องเท่าใด มิฉะนั้นบริษัทจะถือโอกาสแสดงบัญชีว่ามีกำไร แม้ข้อเท็จจริงจะแสดงว่าบริษัทขาดทุน และจ่ายเงินปันผลแก่ผู้ถือหุ้น อันจะเป็นการกระทบกระเทือนและยังผลเสียหายแก่ผู้เอาประกันภัยได้ ดังนั้นรัฐบาลจึงได้ออกกฎหมายควบคุมการคำนวณผลกำไรของบริษัทว่ามีหรือไม่และเท่าใด เพื่อประโยชน์ในการจ่ายเงินปันผลแก่ผู้ถือหุ้น บริษัทต้องได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียน²⁴ ส่วนบริษัทประกันวินาศภัย เมื่อบริษัทมีกำไรและต้องการจะจ่ายเงินปันผลแก่ผู้ถือหุ้นนั้น พระราชบัญญัติประกันวินาศภัยนี้มิได้มีข้อกำหนดไว้ซึ่งผู้เขียนเข้าใจว่าบริษัทจะจ่ายเงินปันผลได้ก็ต่อเมื่อคำนวณหากำไรขาดทุนตามหลักการประกันวินาศภัยที่ถูกต้องแล้วและบริษัทมีกำไร หลักการคำนวณเงินสำรองสำหรับภัยที่ยังไม่สิ้นอายุ เพื่อจะหากำไรขาดทุนของบริษัทประกันวินาศภัยนั้น ไม่มีวิธีการยุ่งยากเหมือนบริษัทประกันชีวิต ทั้งนี้เพราะกรมธรรม์ประกันวินาศภัยส่วนมากมีอายุประกัน 1 ปี ส่วนกรมธรรม์ประกันชีวิตมีอายุการประกันยาวนานกว่า ดังนั้นการจ่ายเงินปันผลของบริษัทประกันชีวิตจึงต้องระมัดระวังเป็นพิเศษ

²⁴พระราชบัญญัติประกันชีวิต พุทธศักราช 2510 มาตรา 26

5.3 เงินสำรองประกันภัย

เบี้ยประกันที่บริษัทรับประกันภัยได้รับจากลูกค้าประกัน เป็นเงินที่รับมาล่วงหน้าเพื่อคุ้มครองการประกันภัยที่ยังไม่หมดอายุในอนาคต ผู้เอาประกันมีสิทธิเรียกคืนจากบริษัทเมื่อใดก็ได้ด้วยการขอเลิกกรมธรรม์ และบริษัทประกันภัยก็จะต้องคืนเบี้ยประกันส่วนที่เหลือให้แก่ผู้เอาประกัน ฉะนั้นเบี้ยประกันที่บริษัทได้รับมานั้นจึงไม่ใช่รายได้ (Income) ทั้งหมดของบริษัทในกรณีที่กรมธรรม์ยังไม่หมดอายุ เป็นแต่เพียงจำนวนเงินที่ผู้เอาประกันได้จ่ายมาล่วงหน้า เพื่อความคุ้มครองที่จะได้รับในอนาคต เพราะฉะนั้นบริษัทจึงต้องเก็บเงินส่วนหนึ่งของเบี้ยประกัน (Gross Premium) ไว้เป็นสำรองประกันภัยที่ยังไม่หมดอายุ (Unearned Premium Reserve หรือ Unexpired Risk Reserve) หรือเรียกกันทั่ว ๆ ไปในกิจการประกันวินาศภัยว่า " ทุนประกันภัย " (Insurance Fund) สำหรับกิจการประกันชีวิต เรียกว่า " ทุนประกันชีวิต " (Life Fund)

การที่บริษัทมีเงินสำรองภัยไว้พอเพียง จะเป็นเครื่องช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนว่า บริษัทอยู่ในสภาพที่จะสนองคำเรียกร้องของผู้เอาประกันเมื่อเกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินที่เอาประกันได้ สำหรับกิจการประกันชีวิต บริษัทก็สามารถนำเงินดังกล่าวไปลงทุนเพื่อให้เกิดผลประโยชน์แก่ผู้เอาประกันได้ การคำนวณเงินสำรองประกันชีวิต มีเทคนิคการคำนวณโดยเฉพาะ ต้องใช้เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความชำนาญทางด้านนี้โดยเฉพาะ เรียกว่า " นักคณิตศาสตร์ประกันชีวิต " (Actuary) ซึ่งการคำนวณจะรวมทั้งการคำนวณมูลค่าเวนคืนกรมธรรม์ประกันภัย และเงินสำรองเพื่อกรมธรรม์ประกันภัยสำหรับธุรกิจประกันชีวิตที่จะครบกำหนด เป็นต้น

5.4 การประเมินราคาทรัพย์สินและหนี้สินของบริษัท

เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการควบคุมบริษัทประกันภัย ในอันที่จะให้บริษัทมีฐานะการเงินมั่นคง บริษัทจะต้องมีทรัพย์สินเกินกว่าหนี้สิน ทรัพย์สินนั้นจะต้องมีตัวตน และจะต้องประเมินราคาทรัพย์สินตามที่ เป็นจริง ซึ่งสามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดโดยไม่สูญเสียเงินต้นทุน ทั้งนี้ก็เพื่อให้ความคุ้มครองแก่ผู้เอาประกันให้เป็นที่มั่นใจในฐานะการเงินของบริษัท พระราชบัญญัติ

ทั้งสองฉบับนี้ จึงได้มีการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของประกันภัยทำการประเมินราคาทรัพย์สิน และหนี้สินของบริษัทประกันภัยเป็นครั้งคราวตามที่เห็นสมควร

6. ข้อกำหนดมิให้บริษัทรับประกันภัยกระทำการและการเพิกถอนใบอนุญาต

6.1 ข้อกำหนดที่กฎหมายมิให้บริษัทกระทำการ

พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2510 มาตรา 23 และพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2510 มาตรา 27 ห้ามมิให้บริษัทกระทำการในข้อที่เหมือนกันดังต่อไปนี้คือ

- (1) ลดทุนโดยมิได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากรัฐมนตรี
- (2) ย่างเงินไว้ที่อื่นนอกจากที่ธนาคาร
- (3) เก็บเงินสดไว้ที่อื่นนอกจากที่สำนักงานของบริษัท
- (4) จ่ายเงินหรือทรัพย์สินอื่นใดให้แก่กรรมการ ผู้จัดการที่ปรึกษา พนักงานหรือลูกจ้างของบริษัท เพื่อเป็นค่านายหน้าหรือค่าตอบแทนสำหรับ หรือเนื่องจากธุรกิจหรือการกระทำใดๆ เว้นแต่จำเริญ เงินเดือน โบนัส หรือเงินอย่างอื่นที่พึงจ่ายตามปกติ
- (5) จ่ายเงินหรือทรัพย์สินอื่นใดให้แก่ตัวแทนประกันภัย หรือนายหน้าประกันภัยนอกจากเงินค่าจ้าง หรือจำเริญที่พึงจ่ายตามปกติ
- (6) จ่ายเงินหรือทรัพย์สินอื่นใดล่วงหน้าให้แก่บุคคลใด เป็นค่านายหน้าหรือค่าตอบแทนสำหรับงานที่จะทำให้แก่บริษัท
- (7) จ่ายจำเริญให้แก่บุคคลที่ช่วยให้มีการทำสัญญาประกันภัย ซึ่งมีใช้ตัวแทนประกันภัยของบริษัทหรือนายหน้าประกันภัย
- (8) ซื้อหรือมีไว้เป็นประจำซึ่งอสังหาริมทรัพย์ เว้นแต่เพื่อใช้เป็นสถานที่สำหรับประกอบธุรกิจ หรือสำหรับใช้เพื่อสวัสดิการของพนักงาน และลูกจ้างของบริษัทตามควร หรือเป็นการซื้ออสังหาริมทรัพย์ที่จำนองไว้กับบริษัทนั้นจากการขายทอดตลาดโดยคำสั่งของศาล

บรรดาอสังหาริมทรัพย์ที่ตกเป็นของบริษัท เนื่องจากการชำระหนี้ การป้องกันต้น
เงินที่จ่ายให้กู้ยืมไปหรือเนื่องจากที่บริษัทได้ซื้ออสังหาริมทรัพย์ที่จำนองไว้กับบริษัทนั้นจาก
การขายทอดตลาด โดยคำสั่งของศาล จะต้องจำหน่ายภายในเก้าปีนับแต่วันที่อสังหาริม
ทรัพย์ตกเป็นของบริษัท หรือภายในกำหนดเวลากว่านั้นตามที่ได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีทั้งนี้
เว้นแต่รัฐมนตรีจะอนุญาตให้ใช้เป็นสถานที่สำหรับประกอบธุรกิจ หรือสำหรับใช้เพื่อสวัสดิ
การของพนักงานและลูกจ้างของบริษัทนั้นประกอบธุรกิจ หรือสำหรับใช้เพื่อสวัสดิการของพนักงาน
และลูกจ้างของบริษัทนั้น

(9) ให้ประโยชน์เป็นพิเศษแก่ผู้เอาประกันภัย หรือผู้รับประโยชน์ตาม
กรมธรรม์ประกันภัย นอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ในกรมธรรม์ประกันภัย

(10) รับชำระเบี้ยประกันการผู้เอาประกันลดลงต่ำกว่าจำนวนที่ต้องชำระ

(11) ตั้งหรือมอบหมายบุคคลอื่นนอกจากตัวแทนประกันภัยหรือพนักงาน
ของบริษัท ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับการรับเงินเป็นผู้รับชำระเบี้ยประกันภัย

(12) ออกกรมธรรม์ประกันภัย ซึ่งไม่มีลายมือชื่อของกรรมการผู้มีอำนาจ
ผูกพันบริษัทตามที่ได้จดทะเบียนไว้ หรือไม่มีลายมือชื่อของผู้จัดการสาขาของบริษัทต่างประเทศ
ตามที่ระบุไว้ในใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันชีวิตแล้วแต่กรณี

(13) โฆษณาใจอันเป็นเท็จหรือเกินความจริงเกี่ยวกับบริษัทหรือธุรกิจ
ประกันภัยของบริษัท

ข้อห้าม 13 ข้อข้างต้นมีบัญญัติไว้ทั้ง พ.ร.บ. ประกันวินาศภัย และ พ.ร.บ. ประ
กันชีวิต แต่ พ.ร.บ. ประกันวินาศภัยมีบทบัญญัติมากกว่า พ.ร.บ. ประกันชีวิตอีกข้อหนึ่งคือ

(14) รับประกันวินาศภัยรายเดียวหรือหลายรายรวมกัน เพื่อวินาศภัย
อันเดียวกันภายในเขตที่นายทะเบียนกำหนด โดยมีจำนวนเงินเกินกว่าร้อยละสิบของเงินกอง
ทุน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากนายทะเบียนวินาศภัย มิให้นำจำนวนเงินที่ประกัน
ขอเขาอยู่ในจำนวนที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง

ถ้าบริษัทใดฝ่าฝืนข้อห้ามเหล่านี้จะต้องถูกระวางโทษ ปรับไม่เกิน 100,000 บาท²⁵ และถ้าในกรณีที่บริษัทใดกระทำผิดเพราะฝ่าฝืนข้อห้ามเหล่านี้ ยกเว้นข้อ (1) กรรมการของบริษัทนั้นหรือบุคคลใดที่รับผิดชอบในการดำเนินการของบริษัทนั้น ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ห้าหมื่นบาท เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าคนมิได้มีส่วนในการกระทำผิดของบริษัทนั้นด้วย²⁶

6.2 การเพิกถอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัย

พระราชบัญญัติประกันวินาศภัยมาตรา 43 และพระราชบัญญัติประกันชีวิตมาตรา 42 ได้ให้อำนาจแก่รัฐมนตรีที่จะสั่งเพิกถอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจ เมื่อปรากฏว่าบริษัทนั้น :-

1. มีหนี้สินเกินกว่าทรัพย์สินหรือมีฐานะการเงินไม่มั่นคง อันอาจเกิดความเสียหายแก่ผู้เอาประกันภัย หรือประชาชน
2. ฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎกระทรวง เงื่อนไขที่รัฐมนตรีกำหนด หรือประกาศที่ออก หรือกำหนดตามความในพระราชบัญญัตินี้ หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของอธิบดี นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งสั่งการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ในเมื่ออาจทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เอาประกัน หรือประชาชน

²⁵พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2510 มาตรา 68 และพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2510 มาตรา 76

²⁶พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2510 มาตรา 88 และพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2510 มาตรา 97

3. หยุดประกอบธุรกิจประกันภัย โดยไม่มีเหตุผลสมควร
4. ประกอบธุรกิจประกันภัยต่อไปจะทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เอาประกัน

หรือประชาชน

5. ประวิงการจ่ายค่าสินไหมทดแทน หรือเงินที่ต้องจ่ายตามกรมธรรม์ประกันภัย หรือประวิงการคืนเบี้ยประกันภัยที่ต้องจ่ายหรือคืนโดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือจ่ายหรือคืนไปโดยไม่สุจริต

สรุป ตามหลักการควบคุมธุรกิจประกันวินาศภัย และประกันชีวิตที่กล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติดังกล่าวทั้งสองฉบับซึ่งมีหลักการคล้ายคลึงกัน จะมีลักษณะแตกต่างกันเฉพาะในส่วนที่เป็นสาระสำคัญเท่านั้น เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติทั้งสองฉบับนี้คือ แต่เดิมยังไม่มีกฎหมายควบคุมการประกันวินาศภัยและการประกันชีวิตโดยเฉพาะ การควบคุมกิจการดังกล่าวโดยอาศัยเงื่อนไขควบคุมกิจการประกันภัย ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมกิจการค้าขายอันกระทบถึงความปลอดภัยหรือยาสูบแห่งสาธารณชน พุทธศักราช 2471 และกฎกระทรวงซึ่งออกตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งยังไม่รัดกุมพอ เป็นเหตุให้บริษัทประกันภัยมีฐานะการเงินไม่มั่นคง ทำให้ผู้เอาประกันภัยเสียเปรียบและไม่ได้ได้รับความคุ้มครองเท่าที่ควร จึงได้มีการบัญญัติเป็นกฎหมายควบคุมการประกันภัยขึ้น โดยเฉพาะเพื่อควบคุมบริษัทประกันภัยให้ดำเนินการโดยเล็งถึงผลประโยชน์ของผู้เอาประกันมิให้ดำเนินการไปในทางที่เสียหาย และเพื่อส่งเสริมกิจการประกันภัยให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นให้ทันกับความต้องการของประชาชน เพราะการประกันวินาศภัยเป็นการช่วยให้ผู้ที่ถูกละเมิดทางร่างกาย และทรัพย์สินได้รับชดเชยค่าเสียหาย และช่วยบรรเทาความเดือดร้อนแก่เจ้าของทรัพย์สินที่ได้เอาประกันภัยไว้ เพื่อก่อให้เกิดความปลอดภัยและความเชื่อมั่นแก่ผู้ประกอบการและอุตสาหกรรมในการลงทุนในประเทศได้เป็นอย่างดี ส่วนการประกันชีวิตนอกจากจะช่วยบรรเทาความเดือดร้อนทางการเงินแก่ผู้เอาประกันชีวิตแล้ว นับเป็น

สถาบันการเงินที่สำคัญในการช่วยพัฒนาการเศรษฐกิจของประเทศอีกด้วย

จะเห็นได้ว่าการควบคุมธุรกิจดังกล่าวได้กำหนดหลักการควบคุมไว้อย่างใกล้ชิด นอกจากนี้พระราชบัญญัติทั้งสองฉบับนี้ยังมีบทกำหนดโทษสำหรับบริษัท กรรมการ หรือบุคคลผู้ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินการของบริษัทนั้น ที่กระทำความผิดเพราะฝ่าฝืนบทบัญญัติต่าง ๆ ไว้อีกด้วย ซึ่งการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติในบางมาตรา กฎหมายได้ระวางโทษไว้ทั้งบริษัท และกรรมการ หรือบุคคลผู้ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินการของบริษัท เป็นการลงโทษทั้งสองทาง สำหรับผลของการควบคุมดังกล่าวนี้หากบริษัทผู้ประกอบการได้ปฏิบัติตามนับแห่งบทบัญญัติ กฎกระทรวงและประกาศต่าง ๆ ที่ทางการกำหนดขึ้น ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยครบถ้วนแล้วฐานะการเงินของบริษัทก็จะมั่นคงกว่าที่บริษัทเคยประสบมาแล้วในอดีต ซึ่งจะทำให้ประชาชนรู้คุณค่าและประโยชน์ของธุรกิจประกันภัย และจะช่วยส่งเสริมให้มีผู้เอาประกันมากขึ้น ซึ่งรัฐก็จะได้รับประโยชน์จากการนี้ด้วย โดยบริษัทจะได้นำเบี้ยประกันภัยที่ได้รับไปลงทุนแสวงหาผลประโยชน์ เช่นให้รัฐกู้ยืมไปใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจได้ซึ่งจะทำให้เกิดผลดีอย่างมากแก่ประชาชนโดยส่วนรวม โดยวิธีการซื้อพันธบัตร ส่วนบริษัทประกันภัยก็จะมีฐานะการเงินมั่นคง สามารถให้ความคุ้มครองแก่ประชาชนด้วยดี อันเป็นหลักสำคัญของกิจการประกันภัย